

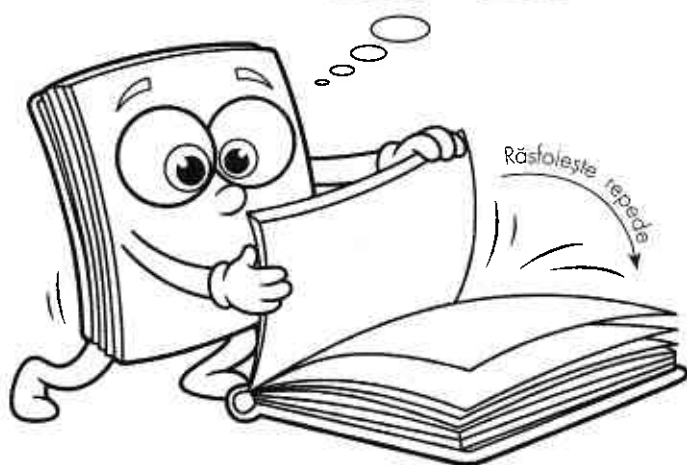
VACANȚĂ ÎN JURUL LUMII

**Limba și
literatura
română**

Săptămâna I: Australia și Noua Zeelandă	4
Săptămâna a II-a: Asia	18
Săptămâna a III-a: Asia	32
Săptămâna a IV-a: Europa.....	46
Săptămâna a V-a: Europa.....	60
Săptămâna a VI-a: America de Nord	74
Săptămâna a VII-a: America de Nord.....	88
Săptămâna a VIII-a: America de Sud	102
Săptămâna a IX-a: Africa	116
Săptămâna a X-a: Antarctica	130

*Răsfoiește-n ritm alert
Colțișorul acesta, drept
Și descoperă îndată
O surpriză minunată.*

Noua Zeelandă are plaje de nisip negru

**Noua
Zeelandă**

Ați auzit vreodată de plaje de nisip negru? Noua Zeelandă are mai multe și sunt uimitoare. Majoritatea sunt situate pe Coasta de Vest a Noii Zeelande, în special în Auckland și în împrejurimi. Dar ce creează acest fenomen unic și de ce este nisipul negru pe aceste plaje?

Că tot vorbim de fenomene unice, știi că, în Noua Zeelandă, vara și iarna sunt inversate? Decembrie, ianuarie și februarie, care la noi sunt luni de iarnă, reprezintă mijlocul verii în acea parte a lumii. Asta înseamnă că, deși nouă ni se poate părea ciudat, neozeelandezii, sau kiwi, cum li se mai spune, merg la plajă în februarie. Vizitează și plajele de nisip negru? Cu siguranță!

Printre cele mai populare se numără Piha, Muriwai și Karekare. Plajele de nisip negru sunt formate din material vulcanic precum bazaltul, care apare atunci când un vulcan erupe, iar lava se răcește foarte repede. O altă modalitate este când nisipul obișnuit de pe aceste plaje se amestecă cu cenușa vulcanică vărsată în urma exploziei, care, în timp, se descompune și se transformă la rândul ei în nisip. Culoarea neagră sau gri-închis provine de la mineralele din roca vulcanică, cum ar fi fierul și magneziul, dar se datorează și prezenței magnetitei și a bazaltului. Drept urmare, plajele cu nisip negru se găsesc întotdeauna în apropierea vulcanilor, deoarece formarea lor este legată de activitatea vulcanică.

Un lucru interesant este temperatura acestor plaje. Pentru că nisipul este negru sau gri-închis, absoarbe mai multă căldură de la soare față de nisipul obișnuit, deschis la culoare. Asta poate să facă plajele de nisip negru din Noua Zeelandă să pară mai calde. Mai mult, textura nisipului este mai aspră, deoarece încă sunt prezente fragmente mai mari de rocă vulcanică.

Plajele cu nisip negru din Noua Zeelandă sunt celebre și, de obicei, apreciate de surferi, excursioniști și iubitori de natură. Peisajul stâncos și dramatic al acestor plaje este un paradis pentru fauna marină și de coastă. Iar asta înseamnă că, dacă ești în căutarea aventurii sau pur și simplu a celei mai grozave plimbări pe plajă pe care ai făcut-o vreodată, Noua Zeelandă este, cu siguranță, o destinație de luat în seamă.

Text adaptat după *Discover New Zealand's Stunning Black Sand Beaches*, newzealandia.com & *Burnt soles: black sand beaches in New Zealand*, geological-digressions.com

1. Completează următoarele enunțuri cu informații din textul dat:

- În Noua Zeelandă, lunile din mijlocul verii sunt
- Neozeelandezilor li se mai spune
- Două plaje menționate în text sunt și
- Plajele cu nisip negru se găsesc întotdeauna
- Temperatura plajelor cu nisip negru este

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

• Cele mai multe plaje cu nisip negru sunt situate pe:

a. Coasta de Nord;

b. Coasta de Sud;

c. Coasta de Vest.

• Plajele de nisip negru sunt formate din material vulcanic precum:

a. calcarul;

b. bazaltul;

c. antracitul.

3. Explică, în 2-3 enunțuri, cum se formează nisipul negru, ținând cont de ce ai aflat din textul citit.

4. Notează, mai jos, cele patru elemente care determină culoarea neagră a nisipului.

5. Transcrie din următorul fragment trei substantive în cazuri diferite, precizându-le:

„Ați auzit vreodată de plaje de nisip negru? Noua Zeelandă are mai multe și sunt uimitoare. Majoritatea sunt situate pe Coasta de Vest a Noii Zeelande, în special în Auckland și în împrejurimi.”

6. Construiește câte un enunț în care să ai cele două tipuri de predicate învățate.

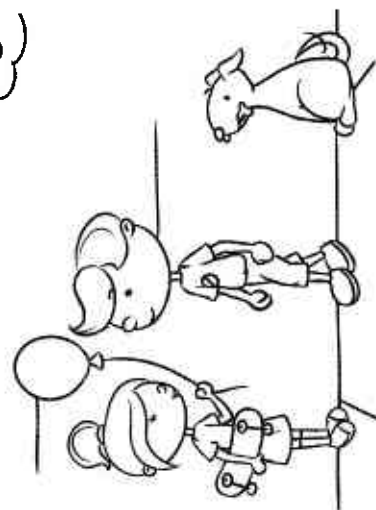
verbal

nominal

7. În lume mai există și plaje cu nisip auriu sau roz. Caută pe internet câte un exemplu de astfel de plajă și notează-l mai jos.

• nisip auriu

• nisip roz

Prima țară din lume care a acordat femeilor dreptul la vot

**Noua
Zeelandă**

Drumul femeilor până la a obține dreptul de vot a fost foarte dificil. În ciuda greutăților, Noua Zeelandă s-a dovedit a fi pionieră în acest domeniu. În timp ce în majoritatea celorlalte democrații, inclusiv Marea Britanie și Statele Unite, femeile nu au câștigat dreptul de vot decât după Primul Război Mondial, Noua Zeelandă a devenit prima țară care le-a acordat vreodată femeilor acest drept.

Această realizare a fost rezultatul anilor de eforturi ale unor celebre sufragete, precum Kate Sheppard. În 1891, 1892 și 1893, activiștii au adunat o serie de petiții semnate masiv, prin care au cerut Parlamentului din Noua Zeelandă să acorde femeilor dreptul la vot. Ca urmare a muncii lor minunate, pe 19 septembrie 1893, guvernatorul Lord Glasgow a semnat Legea Electorală. Astfel, femeile din Noua Zeelandă au putut vota pentru prima dată la alegerile parlamentare din 1893. Mai mult, victoria Noii Zeelande a inspirat activismul pentru dreptul femeilor la vot din întreaga lume.

Acum câțiva ani, lui Kate Sheppard i-a fost recunoscută contribuția la această parte importantă a istoriei Noii Zeelande. Ea a fost aleasă drept imaginea bancnotei de zece dolari din această țară. Astăzi, ideea că femeile nu pot sau nu ar trebui să voteze este complet străină neozeelandezilor. În 2023, mai mult de jumătate dintre membrii Parlamentului Noii Zeelande erau femei, comparativ cu doar 9% în 1981. Mai mult, femeile au deținut și funcții-cheie ale țării, cum ar fi prim-ministru, guvernator, președinte al Camerei Reprezentanților și președinte al Curții Supreme. O adevărată victorie!

Text adaptat după *Women and the vote*, nzhistory.govt.nz & *Women's Suffrage in Aotearoa New Zealand*, women.govt.nz

1. Răspunde la următoarele întrebări, pe baza textului de mai sus:

a. Care a fost prima țară care a acordat drept de vot femeilor?

.....

b. Când a fost acordat dreptul de vot femeilor în majoritatea democrațiilor?

.....

c. Cum se numea sufrageta care a avut un rol decisiv în câștigarea dreptului la vot de către femei?

.....

d. În ce fel i s-a recunoscut contribuția lui Kate Sheppard?

.....

e. Ce funcții importante ale țării au deținut femeile în Noua Zeelandă?

.....

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

• În Statele Unite ale Americii, femeile au obținut drept de vot după:

a. Războiul de Independență; b. Primul Război Mondial; c. 1893.

• În 2023, în Parlamentul Noii Zeelande femeile reprezentau:

a. 9%; b. 50%; c. mai mult de 50%.

3. Caută într-un dicționar explicativ sau pe internet definiția cuvântului *sufragetă* și notează-o mai jos.

4. Textul citat este literar sau nonliterar? Justifică-ți răspunsul prin referire la o caracteristică a tipului de text ales.

5. Asociază cuvintele subliniate în text cu valoarea lor morfologică:

a. această	1. pronume posesiv
b. au adunat	2. adverb de timp
c. lor	3. pronume personal
d. astăzi	4. pronume demonstrativ
	5. verb predicativ
	6. adjectiv pronominal demonstrativ

6. Construiește câte un enunț în care să ai cele două tipuri de subiecte exprimate învățate.

• simplu.....

• multiplu.....

